

EHL-İ HADİS'İN
KELÂM'A AİDİYETİ SORUNU

Bayram ÇINAR

Kitabe Yayınları: 19

EHL-İ HADİS'İN KELÂM'A AİDİYETİ SORUNU

Bayram ÇINAR

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
(Sertifika no: 13178)

Mizanpaj ve Kapak
FCR

Baskı ve Cilt
VADİ GRAFİK TASARIM VE REKLAMCILIK LTD. ŞTİ.
İvedik Org. San. 1420. Cad. No: 58/1
Yenimahalle/ANKARA • Tel: (0312) 395 85 71
(Sertifika No: 47479)

1. Baskı: Ocak 2022

ISBN: 978-605-66963-9-8

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SANAYİ ve TİC. LTD. ŞTİ.
Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1
Ulus-Altındağ/ANKARA • Tel: (0312) 310 08 60
Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

EHL-İ HADİS'İN
KELÂM'A AİDİYETİ SORUNU

Bayram ÇINAR

Ankara 2022

Bayram ÇINAR

1971'de Elazığ'da doğdu. Orta ve lise eğitimini Malatya Akçadağ Öğretmen Okulunda, lisans eğitimini Ankara İlahiyat Fakültesinde 1996 yılında tamamladı. Yüksek lisansını aynı fakültede 2006 yılında bitirdi. 2019 yılında Yıldırım Beyazıt İslami İlimler Fakültesinde doktorasını tamamladı. Evli ve iki çocuk babasıdır.

Yayımlanmış Çalışmaları

Felsefe-Kelam'da Bilgi Kuramı ve Mâtürîdî'nin Bilgi Tartışmaları, LAMBERT Academic Publishing, 2020.
Dinin Şekillendirdiği Siyasetten Siyasetin Şekillendirdiği Dine, Araştırma Yayınları, Ankara, 2021.

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ -----	7
GİRİŞ -----	9
A. Araştırmanın Metodu-----	14
B. Çalışmaya İlişkin Literatür Taraması -----	15
I. KELÂM'IN KONULARI VE EHL-İ HADÎS'İN KELÂMÎ MESELELERE İLGİSİ-----	21
II. TARAFLARIN DİN ALGISI-----	28
III. TARAFLARIN DİNİN KAYNAKLARINA İLİŞKİN ALGILARI -----	41
IV. TARAFLARIN “İLİM” VE OTORİTE ALGISI -----	57
V. TARAFLARIN METODOLOJİK FARKLILIKLARI --	64
VI. KELÂMCILARIN FELSEFE-MANTIK İLE ETKİLEŞİMİ VE EHL-İ HADÎS'İN TEPKİSİ -----	78
VII. EHL-İ HADÎS'İN KELÂMA'A AİDİYETİNE İLİŞKİN ÂLİMLERİN ÖNCÜ ROLLERİ -----	84
SONUÇ -----	91
KAYNAKÇA-----	95

ÖN SÖZ

Bu çalışma kronolojik bir değerlendirmeyi amaçlamaz. Bunun yerine olgusal bir etkileşimi tartışmayı hedefler. Söz konusu çalışma İslam düşünce geleneğinin “rey “ ve “rivayet” ayrımını temsil eden “Ehl-i Hadîs” ve “Kelâm”ın birbirine göre durumlarını tartışır.

İslam düşünce geleneğinde Ehl-i Hadîs’in kelâm ekolleri içerisinde değerlendirilmesi yerleşik bir temayüldür ve bu algının kültürel ve tarihsel nedenleri vardır. Bizim çalışmamız Ehl-i Hadîs’in kelâma ait olup olmadığını, tarafların din anlayışları, dinin kaynaklarına yaklaşımlarını *el-İlim* bağlamında tartışır. Ulaşılan sonuçlar ise kaynakların el verdiği imkânlar ile sınırlı tutulmuştur.

Çalışmada sosyal bilimin metin yorumlama teknikleri ile yetinilmiş, verinin imkân tanımadığı yorum ve çıkarımlardan ise ısrarla kaçınılmıştır. Ehl-i Hadîs, kelâm ilmine ait bir yapı ise bu aidiyetin nedenlerine çalışmanın kendi bütünlüğü içerisinde değerlendirilmelerle ulaşılmıştır. Ulaştığımız sonuç, aksini gösteriyorsa da araştırmanın kendi bütünlüğünde ulaşılan analiz ve sentezlerin bir neticesi olarak bu durum dile getirilmiştir.

İslam geleneğinin Ehl-i Hadîs ekolünü kelâma ait kabul etmesi önemli oranda erken dönem mezhep tarihçilerinin söz konusu ekolü Ehl-i Sünnet kavramı dağarcığında değerlendirmelerinin sebep olduğu, çalışmanın kendi bütünlüğü içerisinde görülmüştür. Mezhepler tarihinin deskriptif yöntem algısı sebebiyle söz konusu algı mazur görülebilirken, normatif bir bilim olan kelâmın, yöntem farkına karşın bu olguyu kendi müktesebatı çerçevesinde onaylaması ise sorunlu görünüyor.